

Νάσος Θεοφίλου

Μέ Ταχύτητα 'Ηλικίας

Οί κουρτίνες κυμάτιζαν άέρα και φώς, ύφασμένες στα δίχτυα του παρελθόντος — πάλιωσαν στην ήλιακή ώριμανση γεμάτες αύγη μεσημέρια και Σάββατα. Καθώς τίς διαπερνούσε ο άέρας άπ' τ' άνοιχτά παράθυρα των δωματίων, αιώριζόταν άπала και κομπινεζόν σαν άπόκρυφες κελεμπίες βιασμένης γυναίκας. "Άλλοτε πάλι — άκίνητες— όπως οί βρεγμένες σημαίες, δέν έδειχναν ούτε τό παραμικρό ρίγος. Κρεμόταν σε δύο παράθυρα ούρανό σαν άπλωμένη μπουγάδα κάποιας Μαρίας 'Αντουανέτας, μέ άπνοια και παγκόσμια γαλήνη (χωρίς άναρχίες και συρράξεις), τόσο, πού στίς φλέβες σου έσπαζε πεπιεσμένους άφρός και τό πετσί σου τό 'νιωθες ύφασμα. 'Απ' τή μύτη σου, μέ βαθιές εισπνοές-έκπνοές, έπεφταν οί σκουριές άπό τήν όξυγονόκωληση του κορμιού σου μέ τή ζωή και έμπαιναν όλα τά μύρα και τά έσάνς τής ύπαίθρου και σου μαρμπέριζαν τήν ύπαρξη μέ ραχάτι και φρεσκάδα.

Πάνω σ' αυτές τίς κουρτίνες ήτανε μπερδεμένα, σ' ένα όργιο συνωτισμό, τά μαρμάρια βάσα τ' άνθη και τά σιντριβάνια, πού άναρριχοΰσαν μέ πάθος μέσα σε μία πιγερή χορταστική δροσιά έπαγγελματικού ψυγείου ή γάργαρης έκδρομικής ρεματιάς. 'Εκατέρωθεν φύλαγαν —οικόσημοι φρουροί— κάτι άγγελάκια γυμνά μέ παχουλά κωλαράκια κι έλαφρώς έγκυες κοιλίτσες, άκριβώς άπάνω στ' όριο νά σ' έλκύζουν. Αύτοί οί μικροί άγγελοι ήταν τά μοναδικά πρόσωπα μέσα στα ίστορήματα των κουρτινών. Είχαν μία έλαφρή σεμνότη κι άδιαντροπία, χωρίς κανένα σημάδι άπάνω τους άρσενικό ή θηλυκό. Μέσ άπ' τά προφητικά κορμιά τους πού κυμάτιζαν κομψά και τραμπαλιζόταν, περνούσε ο Αιγαίος άέρας κι ο πέλαγος ψίθυρος.

'Αλάτι, πετρέλαιο και μπαρούτι... Αύτά όλα μοσκοβολούσαν τίς εποχές μου, σε τέτοια ήμίγυμη ηλικία. Σά νά λές: «Βίβλος» και «Σάββατα». "Ενα όλόκληρο χειμώνα πολεμούσα τίς βάρβαρες σκιές μου μέ μία πένα καλλιγραφίας. 'Αναστέναζα τό μελάني μου και ζαλιζόμουν — παγκόσμιος. Τό σπίτι, σε μία άτμόσφαιρα συσκευασίας, μου περιτύλιγε τήν ηλικία και τό τράκ τής άνάσας μου.

Είχαμε ήσυχη γειτονιά, παρόλο πού βρισκόταν σε κεντρική περιοχή. Δέν ήταν όμως περαστικό μέρος. Πότε πότε έφταναν άπό μακριά οί άπόηχοι τής άγοράς, κι ο άέρας μάς έφερνε άνάρια τό ιδίο των φαρμακείων και τής θάλασσας. Σ' ένα σπίτι άντίκρου μας, θαύμαζα μία μεγάλη χουρμαδιά. 'Ηταν πάντα φορτωμένη κάργες και χουρμάδες πού δέν ώριμάζαν ποτέ. Αύτές οί κάργες κατοικούσαν σε μία σοφίτα πού ήταν χτισμένη πάνω στη στέγη ενός γειτονικού κτιρίου — ένα άρκετά μεγάλο κτίριο, πού άπ' έξω έμοιαζε μέ «Γενικές 'Αποθήκες», αλλά μέσα ήταν «Αΐθουσα Χριστιανικής 'Αδελφότητος». Πετούσαν άπ' τή σοφίτα στη χουρμαδιά μέ κρωξίματα, τσιμπολογοΰσαν λίγο τούς χουρμάδες και ξαναγύριζαν στη στέγη τους. Σπάνια πετούσαν σε άλλες στέγες ή κούρνιαζαν για λίγη ώρα πάνω στα καλώδια των τηλεφώνων και τής 'Ηλεκτρικής 'Εταιρίας. Τά καλώδια πού έφερναν στό σπίτι μας φώς και τηλεγραφήματα. Κάποτε μου είχε κολλήσει ή λαχτάρα νά έπινα τσαί σε μία άπό κείνες τίς άνάποδες φλιτζάνες των τηλεγραφόξυλων. 'Από τότε τό τσαί έγινε τό αγαπημένο μου ρόφημα, όπως και για τούς υπόλοιπους μέσα στό σπίτι. 'Η οικογένεια μέ τά «μέλη της», ήταν ένας μικρός άσήμαντος «σύλλογος». "Όταν μαζεΰόταν άπ' έξω, συζητούσαν διάφορα. 'Εγώ μπαινόβγαινα — πάντα άργόσχολος— στα δωμάτια και τούς διαδρόμους, χρησιμοποιώντας τή διαρρύθμιση του σπιτιού. "Όταν ξεχνιόμουν, μισάκουγα κάτι σκόρπιες γνώμες κι άποφάσεις τους. Τά νεότερα μέλη του οικογενειακού συλλόγου μύριζαν άνθρωπίλα και οί πρεσβύτεροι άνάθρωσκαν μία μυρωδιά τουαλέτας.

«Καλπάζουσα άναιμία!...» (Έλεγαν) κι ένα ρίγος τρόμου μέ άγνοούσε. "Άλλες

φορές τό ἔλεγον καί χειρότερα: «Τοῦ γύρισε καλπάζουσα!». Αὐτό τό σκέτο «καλπάζουσα», ἦταν κι ἄν ἦταν! Ἐνα ἐνστικτο δέος μέ λίκνιζε σά νά χτυποῦσε μέσα μου τό ρολοί τῆς Μητρόπολης καί μαζί μου καρδιοχτυποῦσε ἡ πόλη ὀλόκληρη, κλονισμένη ἀπό σεισμό λύπης. Κατά τήν αὐγή, θά καλπάζουν στόν ἄνεμο κάτι μεγάλα κι ἀνώνυμα πουλιά κυνηγώντας τήν πανσέληνο... Θά ἔχουν δραπετεύσει ἀπ' ὄλες τίς φωτογραφικές μηχανές τῶν πλατειῶν, κατά τή φωτογράφιση σημαντικῶν προσώπων. Καί ἡ πανσέληνος νά ξεφλουδίζεται σέ μισοφέγγαρο μέχρι νά ξημερωθῶ ὀλόγυμνος σάν μπανάνα, πάσχοντας ἀπό ὑγεία, ἐκεῖ στά πεντακάθαρα σεντόνια ἐνός ιδρύματος. Δίπλα μου, στή σειρά, τά κρεβάτια μέ τ' ἄλλα εφηβάκια πού πάσχουν παρομοίως ἀπό καλπάζουσα ὑγεία — κατάγυμνα στά σεντόνια τους. Τά σώματα μοσκοβολοῦσαν ἀκόμα φρέσκο ὕπνο, πού ἄρχισε κιόλας νά σβήνει μέσα στήν ἀντήχηση τῶν θαλάμων. Κι ἐκεῖ στούς διαδρόμους τῶν κρεβατιῶν, πίσω ἀπ' τά λοξά παραβάν τοῦ ἡλίου πού μπαίνουν ἀπ' τά παράθυρα, στέκονται οἱ εἰσαγγελεῖς, οἱ ἐπίσκοποι καί οἱ διοικητές πού εφημερεύουν. Ἐνα γαλακτερό φῶς ἄχνιζε ἡ πόλη, κι οἱ πρωϊνοί πετεινοί κρεμόταν στά χασάπικα τῆς ἀγορᾶς.

Μέσα στόν Καζαμία σκάλιζα κι ἔβρισκα ὅ,τι χαμένο μου ἦ ξεχασμένο ἀπό καιρό. Ὁ Αἰγαῖος ἀέρας μοῦ φρεσκάριζε τίς ἐποχές καί τόνιζε τήν ἐκάστοτε χρονολογία μου, στά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα. Τό σπίτι εἶχε πάντα μιά ἡσυχία πού ἄγγιζε τά ὄρια τῆς ἐρημιάς. Συζούσαμε ὄλοι σάν ὑποψιασμένοι, κάτω ἀπό ἕνα κοινό ἀτράνταχτο συμβόλαιο. Μέσ τῆ σιωπῆ αὐτή, ἔβλεπα συχνά νά περνοῦν καί νά χάνονται κάτι γυναικείες σιλουέτες πού μύριζαν ἀπαλά ναφθαλίνη καί μοῦ ἄφηναν στή μνήμη λεκέδες φῶς. Ἡ πρόσκαιρη παρουσία τους, ἡ ἡσυχία τῶν δωματιῶν, δυνάμωναν τή λαχτάρα μου νά τίς ἀκολουθήσω. Πρίν προλάβω νά τίς ἀναγνωρίσω, θάμπωναν σάν διπλοτυπωμένες κι ἔσβηναν μέσα στήν παραζάλη τους πού μέ βούιζε, καθώς ἔνωθα τό μεδούλι μου ν' ἀδειάζει καί νά μέ ξεχειλίζει σέ βουρκωμένες αἰσθήσεις. Φεύγοντας ἔπαιρναν μαζί τους καί τό παραμικρό ἴχνος, ἔτσι ὥστε νά μήν μπορῶ πιά νά τίς ἀναπλάσω.

Στό σπίτι ἐρχόταν συχνά ἐπισκέψεις. Συνήθως γνωστές μας κυρίες. Ἡ μητέρα τίς δεχόταν μέ ἄψογο ἐνθουσιασμό καί τίς τοποθετοῦσε μέ τάξη στίς θέσεις τους. Ἐλεγον πάντα τά ἴδια πράγματα, μέ τίς ἴδιες κινήσεις καί τά ἴδια χαμόγελα. Λές καί εἶχαν μετακινηθεῖ ἐλαφρῶς ἀπ' τά περιγράμματά τους. Ἐπιναν ἀργά τούς καφέδες, καί τά κάτασπρα πετσετάκια πάνω στά γόνατά τους φάνταζαν σάν ἐσώρουχα. Μιά δύο φορές ὑποψιάστηκα πῶς ἴσως κάποια τους νά εἶχε δραπετεύσει ἀπ' τίς «σιλουέτες» μου. Δέν μποροῦσα ὁμως νά εἶμαι βέβαιος. Στίς ἀνάπαυλες τῆς ἀμηχανίας, ἀνέβαινε στά μάγουλά τους ἕνα ρούζ, καί καθώς προσπαθοῦσαν νά καθίσουν πιό ἄνετα, πιό σπιτικά, ἔτριζαν τά ντεμοντέ ἐπιπλα σάν παράσιτα. Στό τέλος τά κατάφερναν. Ὅσο περνοῦσε ὁ «χρόνος ἐπισκέψεως», ξανοιγόταν κι ἔλεγον πράγματα «πιό τολμηρά» — κάτι σάν προσπάθεια συμφιλιώσεως καί οἰκειότητας.

— Ἐσύ παιδάκι μου τί νά τούς κάνεις τούς ἔρωτες... Νά μείνεις κοντά στή μητέρα σου νά σ' ἔχει συντροφιά.

— Ἀχ, κοιτάξτε το!... Ἀκούει γιά ἔρωτες καί κοκκινίζει!

— Ὅταν θά μεγαλώσεις δέ θά παντρευτεῖς ἔτσι δέν εἶναι;

— Ναι.

— Δηλαδή τί θά κάνεις... Θέλεις νά παντρευτεῖς ἡ ὄχι;

— Ὅχι.... Θ' ἀγοράσω βιβλία καί δισκούς καί θά μένω μέ τή μητέρα μου.

Στό «περμονάντ» τῆς μητέρας ναυαγοῦσαν οἱ πειρατές παλιῶν περιπετειῶν, πού ἀργότερα ξεπέσανε σ' ἔραστες. Γεμάτη μπικουτί καί κρέμες φρούτων, ἔβλεπε τίς ἐποχές ν' ἀλλάζουν μέσα στόν καθρέφτη.

Χωρίς νά συμβαίνει τίποτα τό συνταρακτικό (νά μᾶς συλλάβουν οἰκογενειακῶς, ἡ νά μᾶς βομβαρδίσει κατά λάθος κάποιο ἀκροβατικό σῆμνος), ἄρχισα νά συνταράζομαι ἀπό κάτι περίεργες λεπτομέρειες. Ἐπαιρνα ἕνα ποτήρι νά βάλω νερό κι ἄμέσως σκεφτόμουν πῶς αὐτή —ἀκριβῶς— ἡ κίνηση δέν πρόκειται πιά νά ἐπαναληφθεῖ,

ἀκόμα κι ἂν ἔφτανα στήν τελειότερη προσπάθεια νά τήν ξανακάνω. Μιά κρυφή ταραχή μέ προειδοποιούσε γι' αὐτή τήν ἐπικίνδυνη ἀνακάλυψη, πού ὅμως μέ μαγνήτιζε. Πολλές φορές δίσταζα, γιά πολλή ὥρα, πρὶν ἐπέμβω σ' αὐτή τήν τάξη ἀναμονῆς τῶν πραγμάτων. "ἤξερα ὅτι ἀκόμα καί μέ τό παραμικρό μου ἄγγιγμα, θ' ἄλλοίωνα μιά γιά πάντα αὐτή τήν τελευταία τους μοναδική «φάση», πρὶν τὰ χρησιμοποίησω. "Ακριβῶς ἐκείνες τίς λίγες στιγμές, εἶχα τήν αἴσθησι πὼς ἡ ζωὴ δούλευε πολὺ ἀργά καί μοῦ 'δινε τήν εὐκαιρία νά ξεφύγω γιά λίγο ἀπ' τήν ἐπιτήρησή της. "Ἐξω ἀπ' τό παράθυρο, στίς ἀλλῆς τῶν ἄλλων σπιτιῶν ὁ ἀέρας φυσούσε τὰ δέντρα, καί τὰ σύννεφα περνοῦσαν ἀλλάζοντας μορφές βιβλικῶν προσώπων πού μέ κοιτάζαν ἀσθηρὰ κι ἐπιτιμητικά.

Τό σπίτι γινόταν σιγά σιγά πιο ζεστό καί πιο ἀπαραίτητο. 'Αρχίσαμε ὅλοι ν' ἀνακαλύπτουμε τίς λεπτομέρειες στά δωμάτια, στίς πιο κρυφές γωνιές του, καί νά καταλαβαίνομε πιά τόν ψίθυρο ἀπ' τό φαί μας πού ἔβραζε καθημερινά.

Στήν αὐλή μας μπροστά, εἶχαμε μιά σειρά κάγκελα ἀπό ψηλά δόρατα πού μᾶς προστάτευαν. "Όταν ἡ βροχὴ ποτάμιζε τούς δρόμους, ἡ εὐτυχία μου ξεκινούσε μαζί μέ τό νερό γιά τή θάλασσα. "Ἐβλεπα τό ρυάκι τῆς βροχῆς πού κρακυλοῦσε στή σπονδυλική στήλη τοῦ λιθόστρωτου καί κουβαλοῦσε πάνω στό νερό του μικροῦλικά ἀπ' τίς ἄλλες γειτονιές. Κάποιο χειμῶνα ἦρθαν διάφοροι «ἀπεσταλμένοι», ἔβγαλαν λόγους καί εἶπαν πὼς εἶναι κρατικό αἶσχος νά γίνονται οἱ δρόμοι ποτάμια... Μιά ἀστραπή τῆς μανίας μου τούς φωτογράφησε γιά πάντα στό μίσος καί μ' ἄφησε νά δῶ ἀτόματα, μέσα στή λάμψη της, μεγάλα ποτάμια τῆς Γεωγραφίας, πού γινόταν λεωφόροι μέ καταστήματα.

Τά χρόνια πῆγαιναν μέ τόν τιμάρημο καί τὰ ἐποχικά προϊόντα τῆς ἀγορᾶς. "Όταν πῆγαινα γιά ψώνια, ἀργοῦσα πάντα. Περιπλανιόμουν στούς ἐμπορικούς δρόμους καί θαύμαζα κρυφά τίς μαρκησίες καί τίς μοδίστρες τῶν διαφημίσεων, πού μοῦ χαμογελοῦσαν μέ μισάνοιχτα πενιούαρ. Σεβόμουν τούς τόμους τῶν λογιστικῶν βιβλίων στά ράφια καί τὰ γραφεῖα τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν. "Όλη ἡ ἀγορὰ βούιζε κόσμο. 'Ἦταν ἓνα καλόβολο πλῆθος πού ἔκανε ἀργά τή βόλτα του, διαλέγοντας ἀπό τίς στολισμένεςπραμάτιες. Στά χασάπικα, στά μανάβικα, στά παντοπωλεῖα, λαμποκοποῦσε ἓνας διαφημιστικός στολισμός ἀπό χρυσόχαρτο, μυρτιές καί δάφνες, πού ἀκόμα καί στά ἡρῶα τῶν ἐθνικῶν ἐπετείων δέν ἔβλεπε. Μέσα στήν κίνηση ἄκουγες τίς φωνές τῶν ἀχθοφόρων πού προσπαθοῦσαν ν' ἀνοίξουν δρόμο ἀνάμεσα στόν κοσμάκη. "Αραγε πόσες Μαρῖες πηγαινοερχόταν ἐκείνη τήν ὥρα; Στό δρόμο μου ξεχώριζαν κάτι ἀρχαρίες δεσποινίδες, μέ φουσκωτά μανίκια στούς ὤμους, μέ κορδέλες καί διάφανα φορέματα — ἐσώρουχα ἐξόδο. Θά ἦταν, σίγουρα, ὑψίφωνες πού εἶχαν δραπετεύσει ἀπό μεγάλο μπαλέτο κι ἔχασαν τὰ νερά τους ἐδῶ μέσα στήν «ἐμπορικὴ ζώνη». Οἱ λογιστές δούλευαν στά πατάρια τῶν καταστημάτων, κι ἀκόμα μ' ἀκολουθοῦσαν οἱ μυρουδιές τῶν προϊόντων (ἔφταναν σέ μεγάλη ἀκτίνα μέσα στήν πόλη), καθώς τραβοῦσα σιγά σιγά μέ τὰ ψώνια μου γιά τό λιμάνι.

Τά πλοῖα καί οἱ προσώψεις τῶν κτιρίων ἀνταύγιζαν τή θάλασσα σ' ὅλο τό μάκρος τῆς «προκουμῆας». Κάτι διπλοτυπωμένοι ἐραστές καί τριαντάφυλλα —χρόνια— χαμογελοῦσαν πάνω στό ἡμερολόγιο ἐνὸς κανεῖου, δίπλα στό λιμεναρχεῖο. Φαίνεται πὼς τό ἄφησαν κρεμασμένο στόν τοῖχο ὅταν τέλειωσε ὁ χρόνος πού περιεῖχε, κι ἀπό τότε δέν τό ξεκρέμασε κανεὶς. Δέν μπορῶ νά ξέρω πού καί πὼς ἤμουν τή χρονιά ἐκείνου τοῦ ἡμερολογίου.... Τό λιμάνι ἦταν πάντα πολιορκημένο ἀπό διάφορα ἐμπορεύματα. Στοιβαγμένα σέ ὄχρᾶ πού ψήλωναν ἢ χαμήλωναν, ἀνάλογα μέ τὰ ἐπιτελικά σχέδια τοῦ Χρηματιστηρίου. "Ἐπρεπε νά μποῦν ὅλα σέ μιά τάξη καί νά συντονιστοῦν τὰ στίφη τῶν ἐμπόρων. Τριγύρω σου ἔβλεπες ν' ἀπλώνεται μιά ὑπαίθρια ἀποθήκη μέ χύμα ταξινόμηση, ὅπου παραμόνευε ἐκείνη ἡ ἀτμόσφαιρα συναγωνισμοῦ, ὑποψίας καί δολιοφθορᾶς, τονίζοντας πιο πολὺ τίς σποραδικές φωνές καί τούς θορύβους τοῦ λιμανιοῦ. 'Ανάμεσα στούς τόννους τῶν ἐμπορευμάτων, οἱ λιμενεργάτες φάνταζαν παράνομοι καί ἀντάρτες. Μούσκεμα στόν ἰδρώτα, ξεθῶμαιναν σκόνη κι

άτους. Κουβαλοῦσαν στὸν ὦμο βαριά κιβώτια καὶ τὰ 'σφιγγαν μ' ἕνα κέφι ἐκδικησῆς, λές καὶ περιεῖχαν ἐκρηκτικές ὕλες, ἐν γνώσει μάλιστα τῶν σωματείων καὶ τῶν κομμάτων. Ἄλλοι —ἐκεῖ πρὸς τὴν ἀποβάθρα— κυλοῦσαν τὰ κενὰ βαρέλια σά νά μπουμπούνιζαν μακρινές καταγιγίδες πού συννέφιαζαν τ' ὄνειρο μιᾶς Καίτης.

Στὴν περιοχή τῆς ἰχθυόσκαλας πάλινε, παροπλισμένο ἀπὸ χρόνια, ἕνα καράβι μ' ἀλλοίθωρα μάτια. Φαινόταν ἀκόμα ἔντονα τὰ ἴχνη ἀπὸ παλιὸ κλάμα σκουριάς. Μὲ παράσερνε σέ μιὰ ἔνοχη συμπάθεια ὅταν τὸ κρυφοκοίταζα — ἔτσι μέσα στὴν ἐγκατάλειψή του, χωρὶς κἀν δυὸ τρεῖς εὐκαιριακοὺς ἐπιβάτες. Μ' αὐτὴ τὴν ἰδέα, γινόμεν ὄλος μιὰ γλυκιά νύστα κι αἰσθανόμουν ν' ἀδειάζει ξένο κορμί μέσα μου. Μιὰ ἀγαλλίαση μὲ θρόιζε. Τότε μοῦ φαινόταν πῶς ξεχώριζα πάνω στοῦ κατάστρομα τοῦ καραβιοῦ νά γλιστροῦν, μὲ προφύλαξη σιλουέτας, καταζητούμενοι ἐραστές.

Συχνά, τὸ ἀλλοίθωρο αὐτὸ καράβι μὲ ταξίδευε σέ νυχτερινές ἀνιχνίες. Σαλπάριζε, μὲ μοναδικὸ φῶς τὸ καντηλάκι πού ἄναβε στὰ εἰκονίσματα τῆς κάμαράς μου. Κι ὁ ἄγιος Νικόλαος ἦταν ὁ πανοῦργος τοῦ πλοίαρχος πού εὐλογοῦσε μ' ἐκεῖνο τὸ μακρὸ δάχτυλο, τὸ σωματεῖο λιμενεργατῶν κι ὄλα τὰ λιμάνια μὲ τὸ λαθρεμπόριο καὶ τοὺς παράνομους ἐραστές. Μέσα στ' ἄγρια μεσάνυχτα, θά στέναζαν ὁ ἕνας πάνω στὸν ἄλλο, κρυμμένοι πίσω ἀπ' τὰ στοιβαγμένα ἐμπορεύματα γνωστῶν ἐμπορικῶν οἰκῶν. Φορώντας ἀκόμα τὰ ρούχα κάποιας ἐρασιτεχνικῆς παράστασης, ἕνα κρυφὸ κορίτσι κι ἕν' ἀπόκρυφο ἀγόρι —καὶ νά 'ναι καὶ Σάββατο—, ἐκεῖ μέσα στὶς Κεντρικὲς 'Αποθήκες... "Ερμηκεὺς καὶ σκοτεινές. Τσουβάλια, κιβώτια, δέματα κι ἄλλες διάφορες συσκευασίες, ἀνάδιαν μιὰ ταίκινα κτηνοτροφίας, πνοές δημοτριακῶν, μασκοβολώντας τὴ μοναξιά καὶ τὴν ἀσφάλεια τοῦ κτιρίου. Τὴν ἴδια ὥρα, στὴν ἀγορά, τὰ ἐσώρουχα τῶν βιτρίνων θά ἐπαλλαν στοῦ ρίγος... Κι ἐκεῖνοι πάνω στὰ τσουβάλια θά παραδίνονται χωρὶς τὴν ἀπειλὴ τῆς ἀστυνομίας.

"Ὅταν θά παντρευόμουν, τὴν ἤθελα *Μαρία*. Μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐρωτευόμουν τίς παρθένες τῶν λουτρῶν καὶ τίς κόρες μὲ τ' ἀτσαλάκωτα φουστάνια μὲς τίς βιτρίνες τῶν καστημάτων μόδας. Τὸ ἐννοοῦσα —ἀξεχώριστο— μὲ τὸ ἄρθρο του: *Η ΜΑΡΙΑ*. Ἦταν ἔτσι, πιὸ θηλυκό, σά νά μ' ἀκουμποῦσε.

Τὰ ρολόγια ἔδειχναν πιά τὴν ὥρα ὅπου ἡ μυρωδιά τῶν φαγητῶν εἶχε ἀπλωθεῖ κιόλας μέσα στὴν πόλη. Σιγὰ σιγὰ ἐπαίρνα τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπιτί, ἀλλάζοντας ἀπ' τὸ ἕνα χέρι στ' ἄλλο τὸ βαρὺ δίχτυ μὲ τὰ ψώνια. Ἄφησα πίσω μου τὸ λιμάνι κι ἔμπαινα στὴν ἀγορά. "Ἐνα κἀρο περνοῦσε κείνη τὴν ὥρα, καὶ ξοπίσω του ἔτρεχαν συλλέκτες καὶ ἀντικέρ. Οἱ ρόδες ἐπετύλιγαν τὴν τεθλασμένη τοῦ δρόμου σέ πάταγο.

«Ὡστε λοιπὸν καλπάζουσα!...»

"Ἔστριψα τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπιτί καὶ μῆκα στὰ στενά δρομάκια πού βγάζουν στὶς γειτονιές. Σέ μιὰ ταμπέλα μετέωρη, ἕνα χέρι μοῦ ἔδειχνε μὲ μανία: «Ἐπισκευάζονται ὀμπρέλες ΕΔΩ». Μιὰ ἄσπονη σιωπὴ μὲ συνόδευε καθὼς ἀραιῶνε πίσω μου ὁ ἀπόρητος τῆς ἀγορᾶς. "Ἄς ἐπισκευαζόταν ὄσες ὀμπρέλες ἤθελαν... Πήγαινα καὶ μὲ τὸ ρυθμὸ τῆς ἀνάσας μοῦ ἐφευγαν μιὰ μιὰ οἱ ἰδέες σά βουρκαμένα σύννεφα πού τὰ διέτρεχαν δυὸ πανσέληνα στήθια *Μαρίας*... Ὀλόγυμνα, γεμάτα φῶς, καὶ στὴν κορφή τους —θαμπά— τ' ἄλωνάκια μὲ τίς καταμελάχρινες ἐκρήξεις φαλλίσκων. «Ὅπου νά 'ναι θά βρέξει», ἔλεγα κι ἀγαποῦσα φανατικά τὰ λούκια καὶ τίς λαμαρίνες πάνω ἀπ' τίς πόρτες, πού προστάτευαν ἀπ' τὸ νερό. Θ' ἄνοιγα τὸ ράδιο γιὰ ν' ἀκούσω τὰ παρσίτα τῶν ἀστραπῶν, ἀπ' τὸν ἐπίσημο σταθμὸ, ἀδιαφορώντας βέβαια γιὰ τίς μουσικὲς ἢ τὰ δελτία εἰδήσεων πού θά τύχαιναν ἐκείνη τὴν στιγμὴ στοῦ πρόγραμμα. Στὸ σπιτί καταμετρήθηκαν τὰ ψώνια κι ἔγινε ἡ ἀπόδοσις λογαριασμοῦ. Παρέδωσα τὰ ρέστα καὶ ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ κουτί ἀπὸ σοκολατάκια (στὴν ντουλάπα), ὅπου φυλάγαμε τὰ χρήματα τοῦ σπιτιοῦ καὶ τίς ἀποδείξεις τῶν ἐνοικίων. Ἦστερα ταχτοποίησε ὄλα τὰ ψώνια στὴ θέση τους καὶ ξανακάθισε συνεχίζοντας τὸ πλέξιμό της.

Τίς προμεσημβρινές ὥρες, ὅπου ἡ λάτρα τοῦ σπιτιοῦ εἶχε τελειώσει καὶ τὸ φαί σιγῶραζε, βρισκόμασταν ὄλοι σέ ὑποαπασχόληση περιμένοντας νά γίνει μεσημέρι.

Ἡ γιαγιά κοίταζε συνήθως τό ἑορτολόγιο στόν Καζαμία κι ἄλλοτε διάβαζε τά σχολικά βιβλία τοῦ μεγάλου μας ἀδερφοῦ, πού ἦταν μόνιμα στοιβαγμένα πάνω στό τραπέζι μέ τό ραδιόφωνο. Καί τό ρολοί ἔδειχνε κάτι ὥρες ἀπαράδεχτες: δέκα καί εἰκοσπέντε, ἔντεκα παρά εἰκοσι τρία... Γιατί τή γιαγιά ἦταν: ἡ δέκα καί μισή ἢ ἔντεκα. Τά ἐνδιάμεσα ἦταν γι' αὐτήν σαχλαμάρες ἢ μάλλον μιά πορεία τῶν δεικτῶν γιά τήν ἀκρίβεια τῆς ὥρας. Κατά λογικά διαστήματα σήκωνε τό κεφάλι ἀπ' τά διαβάσματά της καί ρωτοῦσε, μέ φανερό ἐνδιαφέρον γιά τήν ἐξέλιξη τοῦ φαγητοῦ, τή μητέρα. Ἐκείνη σταματοῦσε μία στιγμή τό πλῆξιμο καί τήν ἐνημέρωνε.

— Κοντεύει τό φαί;

— Ὁχι ἀκόμα.... Ἐριζο τό ἀλάτι καί χαμήλωσα τή φωτιά, νά μείνει μέ τό λαδάκι του.

— Ἐ, τότε θά εἶναι ἔτοιμο κατά τίς δώδεκα...

— Οὐου!... Καί πιά μπροστά.

Στήν ἀποθηκοῦλα τῆς αὐλῆς φυλάγαμε τ' ἄδεια χαρτοκιβώτια, τά δοχεῖα καί τά καλάθια, πού τά ξαναστέρναμε πίσω —στό χωριό τῆς καταγωγῆς μας—, μόλις πλησίαζε ὁ καιρός τῆς νέας σοδιᾶς. Ἐκεῖ τά γέμιζαν μέ διάφορα ἐξοχικά προϊόντα, γιά τίς ἀνάγκες τοῦ σπιτιοῦ, καί μᾶς τά ἔφερνε «ὁ ἄνθρωπος» μέ τό φορτηγό, πού μοίραζε τ' ἀνάλογα καί σέ ἄλλα σπίτια. Αὐτές τίς ἀποστολές —ὄσο μπορούσαμε— τίς εἶχαμε κρυφές ἀπ' τή γειτονιά καί τόν μπακάλη μας. Ψωνίζαμε ἀπ' αὐτόν ὅλα τά ὑπόλοιπα καί μέ τή δική μας σοδιά βγάζαμε σχεδόν ὅλο τό χρόνο.

Ὅπως προχωροῦσαν οἱ ἡμερομηνίες, ἄρχισαν νά μέ μεπρδεύουν σέ κάτι συνήθειες, πού δυσκολευόμουν νά τίς χωνέσω καί νά συντονιστῶ στό ρυθμό τους. Συχνά, ταμπουρωμένος στό παράθυρο τῆς κάμαράς μου, κρυφοκοίταζα ἔξω καί ἴδρωνα τήν ψυχή μου στίς γειτόνισσες, καθῶς ἡ θλίψη μοῦ ἄρχιζε γιά πάντα τήν ἡλικία. ... Ἄπο σεβάσμιες μητέρες μέ μικουτί, μέχρι κοριτσάκια πού δέν τά εἶχε ἀγγίξει οὔτε παιδίατρος. Αὐτός ὁ κατασκοπευτικός πόθος μέ γέμισε προβολεῖς πού τοὺς ἄναβε ἡ ἐνοχή μου, ἀφοῦ κι ἐμένα δέ μέ εἶχε δεῖ ἀκόμα παιδίατρος. Ἄπ' τοὺς τοίχους τῆς κάμαρας, κρεμασμένοι στίς φωτογραφίες τους, μέ κοίταζαν αὐστηρά κι ἀσυγχώρητα οἱ νεκροί τῆς οἰκογενείας μας. Αὐτό μέ δυσκόλευε πολύ. Ἦταν φορές πού δέν μπορούσα ν' ἀντέξω τό βλέμμα τους. Ὅρες ὥρες μετάωνια πού παρακολουθοῦσα ἔτσι, ἀπ' τή σίγουρη θέση μου στό παράθυρο, σά θρασύδειλα, ὄλον αὐτόν τόν ἀνυποψίαστο «κόσμο» μου καί προσπαθοῦσα —ἐν ἄγνοια του— νά τοῦ φορτώσω τίς ἀπόκρυφες ἀνάγκες πού μοῦ σακάτευαν τό κορμί. Ὅμως, ἐκεῖ πού κόντευα πιά νά μετανιώσω ἀμετάκλητα, κάποια μέρα, πέρασε μιά ἀπό κείνες τίς ἀρχαρίες μπαλαρίνες μέ τά ἐσώρουχα ἐξόδου. Βάδιζε χοροπηδώντας μ' ἕνα κομπό «τράκ» πού τήν ἀλάφιαζε. Τά βήματά της ἄφηναν φτεινούς κραδασμούς καί τό λιθόστρωτο μούδιαζε στόν παλμό τους. Μέσα στίς ἀτσαλες πιρουνέτες πού τή ζάλιζαν, σέ μιά ἐξάρθρωση εὐτυχίας, τίναζε κατά τύχη τό κεφάλι της καί μέ εἶδε στό τζάμι. Ἡ ζαλάδα της μ' ἔλουσε δλόκληρο καί μέ σώριασε στήν πολυθρόνα τῆς κάμαρας. Ἐνιωθα πιά νά μέ λικνίζει ὁ ρυθμός της, ὁ φλοῖσβος τῶν ρούχων της. Μπαλώματα ἡμίγυμνης σάρκας μοῦ κουρέλιαζαν τή μοναξιά, καθῶς ἡ καρδιά μου κατάπινε λυγμούς αἵματος, προσπαθώντας νά μοῦ ζεστάνει τή ναυτία τῆς ἡδονῆς. Ὅλες οἱ αἰσθήσεις μου εἶχαν γεμίσει νταντέλες. «Κι ἐσεῖς, τί στό διάολο θέλετε...» φώναζε, ἔτσι ξεχαρβαλωμένος, στούς οἰκογενειακοὺς μας νεκροὺς. Μέ κοίταζαν σάν πάρεδροι «τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως». Κατάλαβα πῶς ἦταν ἔτοιμοι ν' ἀποφασίσουν —διapanτός— γιά τήν τύχη μου. Αὐτόματα χούφτωσα κάτω ἀπ' τό πανταλόνι μου, σάν χειροβομβίδα, τά πρησμένα μου ἔνστικτα καί μιά γλυκιά δύναμη μέ τράνταξε —πανίσχυρο. «Τί μέ κοιτᾶτε... Δέν ἔχετε πεθάνει; Λοιπόν;...». Ἀπό τότε οἱ φωτογραφίες τῶν νεκρῶν μας ἄρχισαν νά ξεθωριάζουν κι ἐγώ τίς κοίταζα πιά μέ οἰκειότητα καί γελοῦσα πονηρά μέ τόν ἑαυτό μου.

Τά ὑπόλοιπα μέλη τοῦ οἰκογενειακοῦ μας συλλόγου δέν ὑποψιάστηκαν ποτέ τέτοιου εἶδους πράματα. Αὐτό ἦταν σίγουρο. Ἐδειχναν νά ἔχουν δεχτεῖ τά πάντα στά

μέτρα τους, και ή ζωή τούς ακολουθοῦσε χωρίς νά τούς ἐνοχλεῖ μέ ἀδιανόητα γεγονότα. Τά πρόσωπά τους εἶχαν τήν παντοδυναμία και τή θλίψη τῶν εἰκονισμάτων και αὐτό τούς ἔκανε πιό συμπαθητικούς. Ὁ καθένας, ἀνάλογα μέ τό βαθμό εὐθύνης του, περιείχε ὀρισμένα προβλήματα τοῦ σπιτιοῦ, πού τοῦ ἔδιναν τό δικαίωμα νά ὀνομάζεται οἰκογενειακό μέλος. Αὐτά τά προβλήματα φαινόνταν νά συντηροῦν τή συνοχή ὄλων, ἐνισχύοντας τήν ὑποψία πώς, ἂν ξαφνικά ἔβρισκαν ὄλα τή λύση τους κι ἔπαιαν νά ὑπάρχουν, θά ἔρχόταν αὐτοδικαίως ή διάλυση σ' ὀλόκληρη αὐτή τήν οἰκιακή σύμπραξη. Γι' αὐτό τ' ἄφηναν μέσα τους νά διατηροῦνται σέ μιὰ ἐνταση ἀνεκτὴ γιά τίς δυνατότητές τους. Ἔτσι, ή κάθε μέρα τους δέν μπορούσε νά χωρέσει παραπάνω πράματα πού ξεπερνοῦσαν τήν ἀντοχή τους. Ἀμφιβάλλω ἂν ἄκουγαν κιόλας τίς κάργες πού ὀργιζάν ἀδιάκοπα, ἔξω στή χουρμαδιά.

Ἔτσι ἄλλαζαν τή βάρδια οἱ ἐποχές. Ἡ ὥρα, τό φαί, ή καθαριότητα... Καλύμματα μέ μεγάλα ἐξωτικά λουλούδια, τά δέντρα ἀπ' τίς γύρω αὐλές στά τζάμια τῶν παραθυριῶν και οἱ καρπέδες μέ τά ἐγχρωμα κύματα. Οἱ καναπέδες και τά κρεβάτια ἦταν στρωμένα και περιποιημένα σάν τάφοι. Ὅλα μοσκοβολοῦσαν ὕφασμα. Τίς ἀργόσχολες ὄρες ξάπλωναν στό πάτωμα κι ἄκουγα μέσα στό κορμί μου τήν ὕφανση πού μέ θρόιζε στή ζωή. Ταξινομοῦσα τά χρώματα τῆς καρπέτας και τά σχέδια τῶν καλυμμάτων, σέ χαλκομανίες περιπετειῶν και φυτολογίας, γεμάτες ἐνάρετα και διεφθαρμένα «συμβάντα» πού τά κάλυπτε μιὰ βλάστηση τροπική. Ἡ χλωροφύλλη ἄλλαζε τόνους σάν τή μουσική ἀπ' τό ράδιο τοῦ τραπεζιοῦ μας. Προχωροῦσα μέ προφύλαξη μέσα στή βλάστηση, ἐλπίζοντας σέ τίποτα «παρθέδες και τό δάσους» μέ ξέπλεκα μαλλιά ή ἀκόμα και στίς «δύο ὀρφανές», πού θά τίς συναντοῦσα σέ ἡμιγυρία κατάσταση και κουρελιασμένες μέχρι γύμνιας. Θά ἦταν ὄμως ἀκόμα παρθένες και ὀρφανές. Τότε ἄρχισε ν' ἀναπτύσσεται ἀπειλητικά τό ρόπαλο πού μοῦ ὑπεράσπιζε τά ἐνστικτα και μοῦ ἔδινε τή μαγική δύναμη νά τίς συλλάβω ζωντανές και μέ τή θέλησή τους. Ὁ ἀέρας μύρισε πρωτοβρόχια. Ἀνάσαινα τή χλωμάτνια δροσιά ἀπό φύλλο σέ φύλλο και εἶχα τήν αἴσθηση πώς —μόλις πρὶν ἀπό λίγο— μιὰ σκούπα ράντισε και σκούπισε ὄλα τά πλατώματα τῆς περιοχῆς. Ἀκόμα γύριζαν στόν ἀέρα τά δευτερόλεπτα τῆς σκόνης γυαλίζοντας ἀπ' τό φῶς πού ἄφηναν στά κενά τους οἱ σκιές τῶν φυτῶν. Κάτι ἀδέσποτες συλλαβές πέρασαν γρήγορα και διαθλάστηκαν στήν ἀντήχησή τους. Γύρισα πρὸς ὄλες τίς κατευθύνσεις, ἀλλά δέν μπόρεσα νά ξεκαθαρίσω ἀπό πού ἦρθαν. Ἐκεῖ ἀνάμεσα στίς φέτες τῶν βράχων, μιὰ σπηλιά μέ κοίταξη ἀποχωνωμένη και μέ προκαλοῦσε μέ τή μεγάλη της τρύπα. Δέν περίμενα, βέβαια, νά μέ παραμονεύουν ἀπό κεῖ μέσα οἱ ἀρχάνθρωποι τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἐταιρίας, οὔτε οἱ ληστές τοῦ Ἰβύκου. Πλησίασα σ' ἕνα ξέφωτο, ἀπ' ὄπου ἔφταναν οἱ ὀμιλίες μπερδεμένες μέ τόν ψίθυρο τῶν δέντρων. Σταμάτησα στήν κόψη ἐνός βράχου κι ἀντίκρισα χαμηλά ἕνα σπαρμένο χωράφι. Δυό —κατά τ' ἄλλα ἀξιοπρεπεῖς— μαέστροι, παρουσία εἰσαγγελέως, βρισκόταν ἐκεῖ ἀντιμέτωποι μονομαχίας μέ δοξάρια βιολοντέλων, γιά μιὰ ἐγχορδή γυναικα.

Ἡ θάλασσα ζετόλιγε τόπια ὕφασμάτων πάνω στά κύματα της, πού τάφλαζαν στίς γεωγραφικές ἀκτές και στούς ποδόγυρους τῶν ντιβανιῶν, καταλήγοντας σέ νταντέλα. Τ' ἀπόγεμα χτυποῦσαν οἱ καμπάνες ἐσπερινό κι ή κάμαρα γέμιζε λιβάνι και ἡλιακά ξίφη πού μοῦ ξιφομαχοῦσαν ὄλες τοῦτες τίς περιπέτειες. Μόλις ἔπεφτε ὁ ἥλιος, τό σπίτι ἄλλαξε ὄψη. Σά ν' ἄδειαζε ξαφνικά. Ἐμοιαζε ἐγκαταλειμένο, παρόλο πού τό κατοικοῦσαμε χρόνια και τό 'χαμε συνηθίσει. Ἡ μητέρα ἐτοίμαζε τότε τσαί μέ παξιμάδια —τό «ἀπογευματινό» μας. Καθόμασταν ἔτσι μ' αὐτό τό φῶς πού σουρούπωνε, μέχρι νά 'ρθει ή ὥρα ν' ἀνάψουμε τό ἡλεκτρικό. Ἐπινα τό τσαί σ' ἕνα ἀνάποδο φλιτζάνι τῶν τηλεγραφοῦξλων και οἱ γουλιές μου κατρακυλοῦσαν στό χάος μέ τίς κομμένες ἐπικοινωνίες. Στή χουρμαδιά φτεροκοποῦσαν οἱ τελευταῖες κάργες. Οἱ περισσότερες εἶχαν κιόλας κουρνιαίσει στή σοφίτα τῆς «Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος». Ἦταν ή ὥρα τῶν κάρτ ποστάλ. Τό φῶς τῆς δύσης χαμήλωνε βαρομετρικά κι ἀπ' τό ἡμερολόγιο τοῦ τοίχου ἔπεφταν στό πάτωμα ὄλα τά Ψυχοσάββατα τοῦ

τρέχοντος έτους. Χώρια τά σαράκια πού έτρωγαν τά παράθυρα και τίς φωτογραφίες... Έτσι έχασα τό σόι μας και δέν τό γνώρισα ποτέ. Σάν τούς πρωθυπουργούς τής χώρας, πού έπρεπε νά τούς μάθω μέ τό ζόρι.

Άκουμπισμένος στό τραπέζι, άκουγα τό σαράκι του πού ροκάνιζε στό ρυθμό τής καρδιάς. Άναστέναζα τά ροκανίδια και δάκρυζαν τά μάτια μου. Οί άλλοι του οίκογενειακού μας «συλλόγου» βουτούσαν τά παξιμάδια κι έτρωγαν άμίλητοι. Πάνω στό περβάζι του παραθυριού, στεκότανε στά πουλίσια ποδάρια του τό ρολόι μέ τήν πανσέληνο μούρη και τό μπερεδάκι του κουδουνιού του, και δούλευε, σπάζοντας κομματάκι-κομματάκι, νά βγάλει τίς ώρες πού του κλεισαν μέσα.

